

Det Kongelige Samferdselsdepartement
Luft- post- og teleavdelingen
Postboks 8010 Dep
0030 OSLO

SAMFERDSELSDEPARTEMENTET	
AVD./SEK: <i>LS</i>	S.BEH: <i>THH</i>
18 JUNI 2004	
S.NR.: <i>01.3162-10.3</i>	
ARKIV: <i>741.22</i>	AVSKREVET:

HØRING - ANBUD REGIONALE FLYRUTER I LAKSELV - TROMSØ FRA 1. APRIL 2006

Fylkesutvalget behandlet på møte den 14. juni d.å. i sak 58/04 – "Høring – Anbud regionale flyruter Lakselv – Tromsø fra 1. april 2006", og fattet følgende enstemmige vedtak:

"Finnmark fylkeskommune mener at følgende må tas hensyn til når Samferdselsdepartementet går i gang med å fastsette anbudskriterier for flyruter til/fra Lakselv:

- Anbudsperiodene for FOT-rutene i Finnmark må samkjøres.
- Anbudsperioden må forlenges fra 3 til 5 år.
- Det må åpnes for bedre internfly-forbindelser i Finnmark til/fra Lakselv.
- Det må legges til rette for at rimelige flybilletter er mulig å anskaffe til/fra flyplassen i Lakselv

I tillegg vises det til Utbyggings- og samferdselsstyrets vedtak i sak 01/22 datert 28. juni 2001 og flyrutecutvalgets innstilling oversendt Samferdselsdepartementet 29. juni 2001".

./ Saksfremlegget vedlegges.

Etter fullmakt

Tom Mikalsen
samferdselssjef

Tony Tausvik

Fylkesordføreren

Arkivsak 200400295
Arkivnr.
Saksbeh. Tony Tausvik

Saksgang	Møtedato	Saksnr.
Fylkesutvalget	14.06.04	58/04

HØRING - ANBUD REGIONALE FLYRUTER LAKSELV - TROMSØ **FRA 1. APRIL 2006**

FYLKESORDFØRERS INNSTILLING

Finnmark fylkeskommune mener at følgende må tas hensyn til når Samferdselsdepartementet går i gang med å fastsette anbudskriterier for flyruter til/fra Lakselv:

- Anbudsperiodene for FOT-rutene i Finnmark må samkjøres.
- Anbudsperioden må forlenges fra 3 år til 5 år.
- Det må åpnes for bedre internfly-forbindelser i Finnmark til/fra Lakselv.
- Det må legges til rette for at rimelige flybilletter er mulig å anskaffe til/fra flyplassen i Lakselv.

I tillegg vises det til Utbyggings- og samferdselsstyrets vedtak i sak 01/22 datert 28. juni 2001 og flyruteutvalgets innstilling oversendt Samferdselsdepartementet 29. juni 2001.

Vadsø, 1. juni 2004

Helga Pedersen
fylkesordfører

BAKGRUNN

- ./ Samferdselsdepartementet orienterte i brev datert 29. mars d.å. om at departementet skal gjennomføre nye kjøp av flyruter etter anbud for perioden 1. april 2006 til 31. mars 2009. For Finnmarks vedkommende er det bare FOT-ruten Lakselv-Tromsø som skal ut på anbud med oppstart 1. april 2006. Widerøes anbudskontrakt for de øvrige rutene i Finnmark og Nord-Troms gjelder frem til 31. mars 2007 og er ikke med i denne høringsrunden.

Samferdselsdepartementet ønsker høringsuttalelser vedrørende fylkeskommunens vurderinger og prioriteringer mht. de krav som skal gjelde for forpliktelse til offentlig tjenesteytelse (FOT) og anbud i den regionale luftfarten som fylket er berørt av. Fristen for høringsuttalelser er satt til 1. juli 2004.

- ./ I forbindelse med anbudsrutene som ble igangsatt 1. april 2003 utarbeidet det såkalte "flyruteutvalget" en innstilling vedrørende krav til ny anbudsutlysning. Utbyggings- og samferdselsstyret behandlet innstillingen den 28. juni 2001 (se vedlegg)

Administrasjonen i samferdselsdepartementet avholdt et drøftingsmøte med fylkesadministrasjonen ved samferdselssjefen 4. mai 2004. I forkant av dette møtet ble Porsanger, Karasjok og Lebesby kommuner bedt om å komme med innspill som kunne bringes videre til departementet.

I møtet med departementet påpekte samferdselssjefen bl.a. at det er nødvendig å samkjøre anbudsperioden igjen for FOT-ruten Lakselv-Tromsø v.v. og de øvrige FOT-rutene i Finnmark. Det ble videre vist til flyruteutvalgets innstilling og behovet for gode/bedre flyforbindelser internt i fylket samt lavere flybillettpriser.

BESKRIVELSE

I departementets brev datert 29. mars d.å. presiseres det at tilskuddsnivået skal holdes på dagens nivå og at eventuelle forslag som må ventes å medføre økt tilskuddsbehov må ledsages av forslag til innsparingstiltak på anbudsrutene fra 1. april 2006.

Dagens FOT-rute mellom Lakselv og Tromsø skal i korte trekk tilfredsstille følgende krav:

- Minst tre daglige tur/retur-flyginger mandag – fredag og minst tre tur/retur-flyginger lørdag – søndag samlet.
- I begge retninger skal tilbys minst 760 seter mandag – fredag samlet og minst 152 seter lørdag – søndag samlet.
- I begge retninger skal minst to av de påkrevde daglige flyginger mandag – fredag og minst to av de påkrevde flygingene lørdag – søndag samlet være uten mellomlanding. Hver av de resterende påkrevde flygingene skal være gjennomgående og kan ha høyst én mellomlanding.
- Flygingene skal korrespondere med flyruter Tromsø – Oslo v.v.
- Første ankomst Tromsø skal være senest kl. 0830 og siste avgang Tromsø tidligst kl. 1930.
- Første avgang Tromsø skal være senest kl. 1130 og siste avgang Lakselv tidligst kl. 1700.
- Flyene som brukes på rutene skal være registrert for minst 30 passasjerer og med trykkabin.
- Maksimal normaltakst (fullt fleksibel) én vei skal fra 1. januar 2004 ikke overstige NOK 1150,-. Maksimaltaksten justeres 1. april ihht. utviklingen i konsumprisindeksen.

- Flyselskapet skal delta i de til enhver tid gjeldende ordninger for gjennomgangsprissystemer innenlands, herunder tilby samtlige rabatter som disse ordningene omfatter.
- Bonuspoeng fra lojalitets-/bonusprogrammer kan verken opptjenes eller tas ut på flygingene.

Det er Widerøe som i dag og frem til 31. mars 2006 har anbudskontrakt på strekningen.

INNKOMNE UTTALELSER

./ Det har kommet høringsuttalelser fra Karasjok kommune og Porsanger kommune.

Karasjok kommune fokuserer på behov for lavere billettpriser og rutetilpasninger både internt og til/fra fylket. Kommunen foreslår lavere avgiftsnivå slik at billettprisene kan senkes til et nivå på linje med resten av landet. Lavere priser er etter kommunens mening viktig for å hindre "lekkasjen" av fritidsreisende som kjører til Alta i stedet for til Banak flyplass i Lakselv.

Porsanger kommune ønsker at anbudsperioden for FOT-ruten Lakselv-Tromsø skal være sammenfallende med de øvrige FOT-rutene i Finnmark. Forbindelsene i dag mot Tromsø og videre sørover er tilfredsstillende men kommunen ønsker bedre internforbindelser i fylket og da spesielt mot Vadsø og Hammerfest. Kommunen er bekymret for at de store prisforskjellene på flybilletter mellom de store flyplassene og de øvrige flyplassene vil føre til at bruken av de øvrige flyplassene reduseres så mye at en vil få en strukturendring av hele flyplassmønsteret i Finnmark som konsekvens. En slik tenkt utvikling bør sentrale myndigheter motvirke gjennom større statlige overføringer til FOT-rute-operatørene.

VURDERING

Fylkesrådmannen mener det er viktig å behandle flyrutetilbudet i Finnmark under ett. Dette lar seg ikke gjøre på en tilfredsstillende måte når FOT-ruten Lakselv-Tromsø skal gjelde perioden 1. april 2006 til 31. mars 2009 mens de øvrige FOT-rutene i Finnmark gjelder frem til 31. mars 2007 med nye anbudsruiter fra 1. april 2007.

Et mangeårig ønske/krav fra Finnmark har vært bedre internforbindelser med fly i fylket og spesielt bedre tilknytning til Lakselv som ikke har flyforbindelse til noen annen flyplass i Finnmark enn Kirkenes. Det er i første rekke de større stedene i Finnmark som fylkeshovedstaden Vadsø, Hammerfest (sykehus) og Alta i tillegg til Kirkenes, som det er størst behov for å ha tilknytning til. For å bedre mulighetene for bedre internforbindelser til/fra Lakselv må anbudsperiodene for anbudsrutene i Finnmark samkjøres.

Fylkesrådmannen ser at det kan være konkurransemessige fordeler ved å dele opp flyrutenettet i Finnmark i enkeltruter, slik samferdselsdepartementet de senere år har gjort i større og større grad. Det er likevel slik at hensynet til gode internforbindelser og kommunikasjon mellom de ulike flyrutene er viktig i et stort fylke som Finnmark. Gode internforbindelser tror fylkesrådmannen best kan sikres gjennom å samle anbudsrutene i Finnmark i en anbudspakke. For likevel å opprettholde konkurransen om anbudsrutene med en slik løsning mener fylkesrådmannen at lengre anbudsperioder fra 3 til 5 år vil redusere etableringshindringene og bedre konkurransen. Lengre anbudsperioder vil dessuten føre til økt stabilitet i flyrutetilbudet, en viktig rammebetingelse for både befolkning og næringsliv.

For høye flybillettpriser til/fra Lakselv har vært et problem som har ført til at bruken av flyplassen i Lakselv har blitt redusert som følge av at reisende i stedet setter seg i bilen og kjører noen timer for å komme til Alta eller Ivalo i Finland, hvor det er lettere å få tak i "billige flybilletter". Muligheten for å få tak i rabatterte billetter har etter at Widerøe kom inn 1. januar 2004 bedret seg, noe fylkesrådmannen synes er positivt. Det er likevel viktig at samferdselsdepartementet og Avinor legger til rette for at lavere flybillettpriser også i den nye anbudsperioden blir mulig å oppnå for de reisende. Flyruteutvalgets innstilling datert 28. juni 2001 om flyruter i Finnmark er etter fylkesrådmannens vurdering fortsatt relevant i forhold til flyrutetilbudet til/fra Lakselv.

FYLKESRÅDMANNENS KONKLUSJON

Finnmark fylkeskommune mener at følgende må tas hensyn til når Samferdselsdepartementet går i gang med å fastsette anbudskriterier for flyruter til/fra Lakselv:

- Anbudsperiodene for FOT-rutene i Finnmark må samkjøres.
- Anbudsperioden må forlenges fra 3 år til 5 år.
- Det må åpnes for bedre internfly-forbindelser i Finnmark til/fra Lakselv.
- Det må legges til rette for at rimelige flybilletter er mulig å anskaffe til/fra flyplassen i Lakselv.

I tillegg vises det til Utbyggings- og samferdselsstyrets vedtak i sak 01/22 datert 28. juni 2001 og flyruteutvalgets innstilling oversendt Samferdselsdepartementet 29. juni 2001.

Vadsø, 21. mai 2004

Wenche Pedersen
fylkesrådmann

Tore Gundersen

VEDLEGG OG ANDRE SAKSDOKUMENTER

- Brev fra Samferdselsdepartementet datert 29. mars 2004
- Høringsuttalelse fra Karasjok kommune og Porsanger kommune
- Kopi av brev datert 29. juni 2001 med Utbyggings- og samferdselsstyrets vedtak den 28. juni 2001 i saksnr. 01/22 "Flyruter i Finnmark. Flyruteutvalgets innstilling" med flyruteutvalgets innstilling.

DET KONGELIGE
SAMFERDSSELSDEPARTEMENT

Vedlegg

Likelydende til fylkeskommuner iht. liste

Finnmark Fylkeskommune Sentraladministrasjonen	
Saksnr.:	Dok.nr.:
Ark.kode:	Journaldato: 1.04.04
Saksbeh.:	Avskrevet:
Vedlegg:	Kass. år:

Deres ref

Vår ref
04/271- BR

Dato
29.03.2004

ANBUD REGIONALE FLYRUTER FRA 010406.

Samferdselsdepartementet skal gjennomføre nye kjøp av flyruter etter anbud for perioden 1.4.2004 til 31.3.2009. I den forbindelse vil vi gjennomføre en høringsrunde, og holde drøftingsmøter med de berørte fylkeskommunene som ledd i utforming av anbudsvilkårene.

Departementet gjør særlig oppmerksom på at da denne høringsrunden berører anbudsruiter som skal gjelde fra og med 1.4.2006, er ikke anbudsrutene i Finnmark og Nord-Troms (dvs. ruter mellom Kirkenes, Vadsø, Båtsfjord, Berlevåg, Mehamn, Honningsvåg, Hammerfest og Alta og Vardø-Kirkenes, samt Hasvik-Tromsø, Hasvik-Hammerfest og Sørkjosen-Tromsø) med i denne høringsrunden, jf. at departementet har signert nye kontrakter med Widerøe's Flyveselskap ASA for disse rutene gjeldende frem til 31.3.2007. Rutene Lakselv/Andenes-Tromsø er likevel med i denne høringsrunden.

I forbindelse med St.meld. nr. 24 (2003-2004) Nasjonal transportplan 2006-2015 gjør vi i denne sammenheng også oppmerksom på at Samferdselsdepartementet har lagt inn forslag om å legge ned Narvik lufthavn, samt forslag om at anbudsruiten Fagernes-Oslo opphører fra 31. mars 2006.

Hovedmålsettingen med høringsrunden er å klargjøre fylkeskommunenes vurderinger og prioriteringer mht. de krav som skal gjelde for forpliktelse til offentlig tjenesteytelse (FOT) og anbud i den regionale luftfarten som fylket er berørt av.

Samferdselsdepartementet legger opp til å gjennomføre møter med fylkeskommunene forut for skriftlig innspill til departementet.

Postadresse:
Postboks 8010 Dep
0030 OSLO

Kontoradresse:
Akersg. 59

Telefon
22 24 90 90 / 22248353
Org. nr.:
072 417 004

Luft- post- og teleavdelingen
Saksbehandler:
Bente Risvold
22249572
22248315

1. Fylkeskommunale forberedelser

I forbindelse med fylkeskommunenes forberedelser til møtene, ønsker departementet å legge vekt på følgende:

- Fylkeskommunene bes innhente de vurderinger som de anser nødvendig fra de berørte kommunene og eventuelle andre berørte instanser innenfor næringslivet, organisasjoner mv. I denne forbindelse understrekes at departementet av kapasitetsgrunner ikke kan gjennomføre drøftinger med de enkelte kommunene. For at departementet skal få et bredest mulig vurderingsgrunnlag, er det derfor viktig at kommunene gis mulighet til å komme med sine synspunkter til fylkeskommunene i denne prosessen.
- For å få klarest mulig frem de viktigste prioriteringene fra fylkeskommunene, vil drøftingene bli basert på at tilskuddsnivået til anbudsrutene holdes på samme nivå som i dag. Det bes derfor om at fylkeskommunene ledsager eventuelle forslag som må ventes å medføre økt tilskudsbehov, med forslag til innsparingstiltak på anbudsrutene fra 1.4.2006.

2. Emner som ønskes diskutert

Av hensyn til fylkeskommunenes interne forberedelser og innhenting av vurderinger fra kommunene m.fl., foreslår departementet følgende foreløpig agenda:

1. Departementet orienterer om anbudsregelverket, jf. blant annet EU-kommisjonens arbeid med revisjon av luftfartspakke 3, samt prosessen frem mot 1.4.2006.
2. Kort drøfting av erfaringene med anbud i luftfart så langt.
3. Drøfting av fylkeskommunenes prioriteringer mht. utforming av FOT-kravene og anbudene fra 1.4.2006, herunder inndeling av anbudspakker, struktur i ruteoppleggene, flymateriell, antall avganger, tidtabell, takster, produksjonsendringer underveis i anbudsperioden, regularitetskrav og evt. øvrige forhold.
4. Eventuelt.

Eksakt agenda kan fastsettes nærmere opp til møtene. Dersom fylkeskommunene skulle ha ytterligere temaer som de ønsker å ta opp, bes dette meddelt departementet før endelig agenda fastsettes.

3. Någieldende anbudsdokumenter

Anbudsinvasjonen for de regionale flyrutene for perioden 1.4.2003-31.3.2006 (med unntak av ruteområdene 1 og 2 (Finnmark og Nord-Troms)), og for Lakselv og Andenes for perioden 1.1.2004-31.3.2006, er tilgjengelige på departementet internettside:

<http://www.dep.no/sd/norsk/aktuelt/anbud>

4. Tidsplan

For å sikre at flyselskapene skal få tilstrekkelig tid i anbudsprosessen, legger departementet opp til å sende ut anbudsinvitasjonen i løpet av første halvår 2005. Det betyr at annet halvår 2004/begynnelsen av første halvår 2005 må settes av til avsluttende arbeider i departementet og til oversetting og kunngjøring i EU/EØS-organer. Samferdselsdepartementet legger på den bakgrunn opp til at fylkeskommunene skal få 3 måneders høringsfrist til å behandle saken Dette skulle gi fylkeskommunene tilstrekkelig tid til å forelegge saken for og innhente synspunkter fra berørte kommuner. Fylkeskommunenes prioriteringer må dermed være departementet i hende senest innen 1. juli 2004. Dersom noen fylkeskommuner skulle behøve ytterligere tid, ber vi i så tilfelle om å bli varslet om dette.

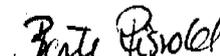
På bakgrunn av ovenstående legger departementet opp til at drøftingsmøtene, som fra departementets side skjer på administrativt nivå, kan holdes i løpet av mai måned 2004. Departementet er for sin del innstilt på at møtene avholdes hos fylkeskommunene.

5. Avslutning

Departementet vil i løpet av april 2004 komme tilbake til den enkelte fylkeskommune for å fastsette tidspunkt for drøftingsmøtene. Skulle fylkeskommunene ha ytterligere behov for informasjon, står departementet til tjeneste.

Med hilsen

Ottar Ostnes e.f.

Bente Risvold

Vedlegg: Sendeliste

Kopi til:

Hedmark fylkeskommune
Troms Fylkeskommune

Kárášjoga gielda
Karasjok kommune

FINNMARK FYLKESKommune
V/SAMFERDSELSAVDELINGEN
HENRY KARLSENS Plass 1
9815 VADSØ

Finnmark Fylkeskommune Sentraladministrasjonen	
Saksnr.: 200400295	Dok.nr.:
Ark.kode:	Journaldato: 3.05.04
Saksbeh.:	Avskrevet:
Vedlegg:	Kass. år:

Deres ref:

Vår ref:
04/01180-3

Saksbeh:
Hilda Vuolab, 78 46 80 60

Arkivkode:
&41

Dato:
30.04.04

SÆRUTSKRIFT:
GUOVLLULAŠ GIRDIRUVTTUID HADDEMEARRAN
GASKAL LEAVNNJA JA ROMSSA CUODOMÁNU 1. B. 2006
RÁJES - DAHKU

ANBUD REGIONALE FLYRUTER LAKSELV-TROMSØ FRA
1.APRIL 2006 - INNSPILL

Vi viser til møte i formannskapet den 28.04.04 der saksnr 30/04 ble behandlet.

OVDAGOTTI MEARRÁDUS - 28.04.04:

VEDTAK I FORMANNSKAP - 28.04.04:

Kárášjoga gielda oaidná dehálažžan láchčit vejolašvuodaid viiddis ovttasbargui gaskal fidnodagaid mat johtet Finnmarkkus ja Davvi Romssas/Romssas, nu ahte ollislas fáaladat šaddá leat nu buorre go vejolaš. Dat gusto liigebuhtadusvuogádagaide, bileahttahiide ja ruvtoheivehemiide sihke fylkka siskabealde, sisa fylkii ja olggos fylkkas.

Kárášjoga gielda dáhttu stáhta eiseválddiid geahpedit stáhta divatdási vuolimusrádjái girdiruvttuin gaskal Leavnja ja Romssa nu ahte riikka davimus fylkka ássit ožžot seamma vejolašvuodaid mátkkoštit hálbái go eará riikka ássit. Lea maid dárbbalaš vai stuorat oassi mátkkošteaddjiin geavahišgohtet Banak girdišilju ja eai galgga dárbbasit vuodjit guhkes mátkki Áltái, mii otne girdá eanemus mátkkošteaddjiid Sis-Finnmarkkus. Manjá go soabahuvvon ortnet heaittihuvvui ja hálbbeduvvon bileahtat geahpeduvvojedje, de njeajai maid mátkkošteaddjiid lohku garrasit Banak' ja Romssa gaskka. Dát duođašta ahte girdi bileahttahiit leat dehálačča olbmuid mátkkoštanmillii ja -dávjodahkii.

Karasjok kommune mener at det er viktig å gi muligheter for utstrakt samarbeid mellom de selskapene som trafikkerer Finnmark og Nord-Troms/Tromsø, slik at totaltilbudet blir best mulig. Dette gjelder bonussystemer, billettpriser og rutetilpasninger både internt og til/fra fylket.

Postadresse:
Rådhusgt 4
9730 Karasjohka / Karasjok

Telefon: 78 46 80 00 Telefaks: 78 46 62 12
Internett: www.karasjok.kommune
E-post: postmottak@karasjok.kommune.no

Bankgiro: 4932 05 00019
Postgiro: 0803 59 88506
Org.nr: 00963376030

Karasjok kommune vil be statlige myndigheter om å sørge for å redusere det statlige avgiftsnivået til et minimum på flyreiser mellom Lakselv - Tromsø for å sikre at befolkningen i landets nordligste fylke, får de samme mulighetene til å reise rimelig som landets øvrige befolkning. Dette vil også være viktig for å sikre at en større andel av de reisende benytter seg av Banak og slipper dermed den lange reisen til Alta, som i dag tar mesteparten av fritidsreisende fra Indre-Finnmark. Opphør av tidligere bonusordninger og færre rabatterte billetter i et konkurrerende selskap for få år tilbake, resulterte i en kraftig nedgang i antall reisende mellom Banak og Tromsø. Dette bekrefter at prisen på flyreiser har svært stor betydning for folks reiselyst og -frekvens.

Rett utskrift bevitnes

Gunn A. Aslaksen
Sekretær

PORSANGER KOMMUNE

Ordfører

Finnmark fylkeskommune
Sentraladministrasjonen
Henry Karlsens plass 1
9815 VADSØ

Saksnr.
04/01027

Vår ref./saksbh.
004940-002/Bjørn Søderholm
tlf.saksb: 78 46 04 24

Arkivnr.
/N41/

Deres ref.

Dato.
21.05.2004

ANBUD REGIONALE FLYRUTER LAKSELV - TROMSØ FRA 01. APRIL 2006

Viser til brev av 14.04.04.

Porsanger kommune er enig i kommentarene fra Finnmark fylkeskommune om nødvendigheten av samkjøring av anbudsperioden for FOT-ruten Lakselv – Tromsø v.v. med de øvrige FOT-rutene i Finnmark.

Porsanger kommune er generelt fornøyd med flyrutetilbudet fra Lakselv mot Tromsø og videre sørover, men Lakselv er fortsatt helt utestengt fra det interne flyrutenett i Finnmark.

Selv om det er ulike størrelser på flytypene som benyttes på Lakselv-ruta ifht de andre FOT-rutene, kan en ved å betrakte flyparken som en enhetlig ressurs, kunne dra positive synergier for en forbedring av det interne flyrutenettet i Finnmark. Dette kan gi Lakselv muligheter for en bedre innlemmelse i flyrutenettet internt i Finnmark enn hva som er tilfelle i dag. Mulighetene for en slik totalløsning vil ligge best til rette dersom anbudsperiodene for alle FOT-ruten blir sammenfallende.

Etter at regjeringen la forholdene til rette for fri konkurranse i luftfarten ved å fjerne mulighetene for å kunne tilby ulike bonusordninger, har konkurransen i luftfarten økt og prisfallet på flyreisen vært dramatisk. Dette er i utgangspunktet veldig positivt og har vært en prioritert krav fra lokal- og fylkespolitikere over mange 10-år.

Baksiden ved de store prisforskjellene mellom Alta/Kirkenes og de andre flyplassene i fylket er en kraftig lekkasje av reisende fra FOT-rute flyplassene til nettopp Alta og Kirkenes. Konsekvensene er et kraftig fall av antall reisende over de andre flyplassene. Dette er en utvikling som i sin ytterste konsekvens kan medføre store endringer i dagens flyplasstruktur i Finnmark.

Spørsmålet om hvorfor regjering og Storting skal subsidiere flyruter og flyplasser som selv lokalbefolkningen ikke vil benytte, vil før eller senere komme opp. Svaret på dette spørsmålet fra de sentrale myndigheter er innlysende.

Det er kun gjennom å redusere prisforskjellene at denne utviklingen kan stoppes, og det er bare mulig gjennom større statlige overføringer til FOT-rute operatørene.

Etter at Widerøe har tatt over FOT-ruta Lakselv – Tromsø har forholdene for de reisende blitt betydelig forbedret. Også prisene er blitt betydelig senket og Porsanger vil gi honnør til Widerøe.

Men ennå er prisforskjellene så store at vi har en betydelig lekkasje til Alta, særlig for familier med et større antall medlemmer.

Porsanger kommune
Telefon 78 46 00 00
Telefax 78 46 00 01
Organisasjonsnr.: 959 411 735

Postadresse:
Rådhuset
9712 LAKSELV
E-mail: postmottak@porsanger.kommune.no

Bank:
Kontonr 7594.05.00117

For Porsanger kommune er en bedre intern forbindelse i fylket, og da særlig mot fylkets hovedstad Vadsø, og mot vårt sykehus, Hammerfest, et sterkt ønske å få oppfylt.

Men for fylket som helhet bør fylkeskommunen prioritere arbeidet for å finne en løsning på problemet mht lekkasjen av reisende fra alle andre flyplasser i fylket mot Alta og Kirkenes. Får denne utviklingen fortsette vil en strukturendring av hele flyplassmønstrer bli en uunngåelig konsekvens.

Med hilsen
PORSANGER KOMMUNE

Bjørn Søderholm
Ordfører

Kopi Rådmann - her

Samferdselsdepartementet
v/ Luftfartsseksjonen
Postboks 8010 Dep.
Akersgt. 59
0030 OSLO

Kopi: TTA, GST, ALO, Lisbeth Sandtrøen

FLYRUTER I FINNMARK. FLYRUTEUTVALGETS INNSTILLING

Utbyggings- og samferdselsstyret behandlet på møte den 28. juni d.å. i saknr. 01/22
Flyruteutvalgets innstilling.

Styret fattet følgende enstemmige vedtak:

"Utbyggings- og samferdselsstyret har fått seg forelagt enstemmig innstilling fra flyruteutvalget i Finnmark vedrørende Finnmark fylkeskommunes krav til ny anbudsutlysning for regional flyrutetransport i Finnmark og Nord-Troms.

Utbyggings- og samferdselsstyret gir sin tilslutning til flyruteutvalgets innstilling av 11. juni 2001, med følgende merknader:

I det fremtidige flyruteopplegget må det arbeides for å få nav/eikesystemet til å virke opp mot stamrutenettet i Finnmark.

Flybillettprisene må være uavhengig av om reiser må gjennomføres med mellomlandinger eller reiser via steder i Nord-Troms eller Finnmark som betjenes av andre selskaper".

./ Saksfremlegget vedlegges.

Med hilsen

Gaute Strøm
samferdselssjef

Tony Tausvik
førstekonsulent

Vedlegg: Saksfremlegget til saksnr. 01/22

FLYRUTEUTVALGET I FINNMARK 2001

INNSTILLING

1. Innledning

Befolkning

Finnmark er det største fylket i Norge målt i geografisk utstrekning, men med lavest innbyggertall (ca. 74.000). Befolkningmessig er Alta den største kommunen med vel 17.000 innbyggere mens Nesseby med sine knapt 1000 innbyggere er den minste. Finnmark har siden midten av 1970 vært preget av nedgang i befolkningstallet. De siste tre årene har en med innflytting fra utlandet og fødselsoverskudd stabilisert folketallet.

Næringsliv

Næringslivet består i stor grad av små, lokaleide bedrifter, men har også innslag av konsern og eierskap utenfor fylket. Naturressursene er en viktig del av grunnlaget for flere næringer. Fiskeriene er sentral langs kysten, jordbruk og fiske er viktig i fjordstrøk, og på innlandet reindrift og jordbruk. Oppdretts- og reiselivsnæringen er vekstnæringer i Finnmark. Det forventes stor aktivitet innen petroleumsvirksomhet ved utbygging av Snøhvit-feltet. Statoil forventer at beslutningen om utbygging av Snøhvit-feltet vil være tatt ved utgangen av juni d.å. Aktiviteten i området vil være på topp i år 2004-2005 med ca. 1800 personer i arbeid med prosjektet. Statoil har uttalt at dette vil føre til økt aktivitet på flyplassen i Hammerfest men også gjort det klart at flyplassen i Hammerfest slik den er i dag ikke vil klare å ta unna all trafikken og at det derfor må finnes andre løsninger. Naturlige alternativer til flyplassen i Hammerfest er flyplassene i Alta og Lakselv med videre transport til anleggsstedet i Hammerfest enten med hurtigbåt eller med buss.

Kommunikasjonene i Finnmark

Fylket preges av hardt klima og store kommunikasjonsmessige utfordringer. Det er store avstander i Finnmark med et godt utbygd kommunikasjonsnett med fly, båt, hurtigbåt og et veinett med god standard. God utnyttelse av telekommunikasjon er også med på å gjøre Finnmark "mindre". Knappe bevilgninger de senere år har imidlertid medført dårligere intern kommunikasjon i fylket og mindre vedlikehold på fylkesveier. De høye billettprisene på fly begrenser også befolkningens bruk av flyrutetilbudet.

Reisevaner i Finnmark

En rapport utarbeidet av Nordlandsforskning i 1995 (NF 1029/95) viser at gjennomsnittlig antall flyreiser pr. innbygger pr. år for befolkningen i Finnmark var på 4,53 mens landsgjennomsnittet var 1,58. Innbyggerne i Finnmark har altså en reisefrekvens med fly som er nesten 3 ganger større enn landsgjennomsnittet. Det er rimelig å anta at denne situasjonen ikke har endret seg merkbart i løpet av de siste fem årene. Dette indikerer at flyrutetilbudet er viktig for befolkningen og benyttes i stor grad. Årsaken til den høye reisefrekvensen kan være flere. Men når en sammenligner med andre deler av landet mangler Finnmark et transporttilbud med jernbane og de store avstandene og den høye flyplasstettheten gjør at flyet i mange tilfeller er det eneste akseptable reisealternativet, både internt og til/fra fylket. I følge statistikk utarbeidet av Luftfartsverket har det til sammen vært ca. 660.000 reisende over lufthavnene i Finnmark i år 2000. Dette er ca. 9 ganger Finnmarks innbyggertall.

2. Hvordan har anbudsordningen i luftfarten fungert hittil ?

Siste anbudsrunde fra og med 1. april 2000 gav Finnmark en ny operatør på strekningen Vardø-Kirkenes v.v. Strekningene Vadsø-Tromsø v.v. og Hammerfest-Tromsø v.v. ble holdt utenfor anbudsrutene. Flyrutene i Finnmark betjenes i dag med 3 Dash-8 fly, en Dornier på strekningen Vardø-Kirkenes v.v., og SAS' Fokker-50 fly på strekningen Tromsø-Lakselv v.v. samt SAS' MD80 på strekningen Tromsø-Alta-Kirkenes v.v.

Vardø falt utenom det øvrige regionale rutenettet i Finnmark og alle flyreiser innen og til/fra fylket må skje via Kirkenes. Erfaringene med anbud i luftfarten i Lakselv er beskrevet som svært negative ettersom prisene etter 1. april 2000 steg kraftig som følge av bortfallet bonusordningen som SAS tidligere tilbød sine reisende fra Lakselv. Dette resulterte i redusert trafikk over Lakselv lufthavn og reisende benyttet seg i stedet av flyplassen i Alta.

Sammenlignet med forrige anbudsperiode førte kommersialiseringen av strekningen Vadsø-Tromsø v.v. og Hammerfest-Tromsø v.v. til et økt rutetilbud.

Sammenlignet med anbudsperioden fra 1997 til 2000 var det i anbudsinnbydelsen for perioden 2000-2003 innarbeidet klausuler for justeringer i setekapasiteten avhengig av om gjennomsnittlig kabinfaktor ligger over eller under en på forhånd fastsatt terskelverdi i fastsatte tidsperioder.

I tilfeller hvor kabinfaktor viser seg å være under laveste terskelverdi, må en først vurdere hvilken funksjon den aktuelle strekningen med lav kabinfaktor har før det foretas evt. produksjonsendringer. En tenker her spesielt på rutestrekninger som utgjør en del av internruteforbindelsene.

Fylkeskommunen mener at det må innrømmes en viss fleksibilitet med hensyn til oppfyllelse av FOT-kravene for å tilfredsstille lokale behov når både operatør, høringsinstanser og Samferdselsdepartementet ikke har innvendinger mot en slik fravikelse av FOT-kravene.

3. Inndeling i anbudspakker

Inndelingen av anbudspakker kan være avgjørende for antallet konkurrerende aktører, muligheter for et flyrutetilbud som henger godt sammen eller muligheter for bedre lokale tilpassninger. Ved å samle flyrutetilbudet i Finnmark til en stor pakke kan dette utelukke mindre aktører i markedet samtidig som mulighetene for å få gjennomslag for lokale behov kan være mindre. Enkelte steder i fylket vil en kanskje prioritere flere og bedre tilpassede ruteavganger foran en flytype med for eksempel 37 seter, trykkabin og toalett om bord. Andre mener kanskje at det er viktigere at alle stedene betjenes av samme flyruteselskap fordi dette gjør det lettere å koordinere flyrutene og sikre god internkommunikasjon i fylket. I Finnmark har flyruten mellom Tromsø og Lakselv vært skilt ut som en egen anbudspakke delvis med bakgrunn i at det er behov for større flymateriell på denne strekningen enn det har vært behov for på kortbaneflyplassene i fylket.

Finnmark fylkeskommune mener det er en fordel om alle flyrutene i Finnmark samles i en rutepakke. Dette vil gi muligheten for at en stor aktør kommer inn på markedet som kan koordinere sine flyrutetilbud på en slik måte at en får et godt rutetilbud internt og til/fra fylket. En vil få en oversiktlig situasjon med én operatør som med sin flypark vil kunne ivareta kravet til reservemateriell og stordriftsfordeler mht. bl.a. vedlikehold av materiellet. Dette vil bidra til god regularitet. Hvis flyrutetraffikken i Finnmark deles opp i mange mindre

anbudspakker kan en risikere at flere mindre steder får dårligere internforbindelser, flere flybytter ved overgang mellom ulike flyselskaper på en reise (reduisert transportstandard) samt at prisene av denne årsak kan bli dyrere.

I tråd med innspill fra Fylkeskommunen i forbindelse med anbudsrunderen 2000-2003, er fylkeskommunen fortsatt av den oppfatning av at Finnmark og Nord-Troms trafikkområde bør være én anbudspakke.

En slik løsning mener en vil gi større muligheter for fornuftige ruteopplegg, spesielt med tanke på internforbindelsene. Små anbudspakker på enkeltrelasjoner, f.eks. Vardø og Kirkenes har gitt Vardø et dårligere flytilbud til andre steder internt i Finnmark enn man hadde tidligere.

FOT-ruten Tromsø-Lakselv som i dag utføres av SAS med Fokker-50 fly må inkluderes i anbudspakken for Finnmark og Nord-Troms. Det forutsettes at flyplassens kapasitet, dens status og potensiale opprettholdes eller styrkes. Dermed vil en samlet anbudspakke for Finnmark medføre at også Lakselv kan komme med i internruteopplegget for fylket.

4. Strukturen i flyruteoppleggene

Dagens rutetilbud er ikke tilfredsstillende. Dette med bakgrunn i kapasitetsproblemer, avgangs- og ankomsttider, og internforbindelsene i fylket. I forbindelse med at Båtsfjord har fått ny flyplass, kan en benytte samme flytype på alle kortbaneflyplassene i fylket.

Behovet for internforbindelser gjør at en får et omfattende rutenett. Dette må sees i sammenheng med mangelen på alternative reisetilbud og de store avstandene, noe som tilsier at en må ta spesielle hensyn.

Selv med 5 fly til å betjene flyplassene i Finnmark er det fortsatt en del forbindelser som ikke er gode nok. For de sykehusene som skal betjene befolkningen i Finnmark er det et problem at dagens fly ikke anløper Kirkenes før kl. 11:00. Det har i lang tid vært et krav fra kommunene om at Lakselv må integreres i det øvrige flyrutenettet. Spesielt er forbindelsen fra Lakselv til Øst-Finnmark i dag for svake. I forbindelse med en utbygging av Snøhvit-feltet forventes det at behovet for bedre internforbindelser mellom Vest- og Øst-Finnmark v.v. vil øke.

På de ruter som dekker sentrale reisebehov (Hammerfest, Alta, Lakselv, Kirkenes og Vadsø) må det være mulig å reise tur/ retur daglig, med et rimelig opphold på reisemålet.

5. Flyplasstruktur

Fylkestinget uttalte i forbindelse med behandlingen av forslag til Nasjonal Transportplan 2002-2011 at "Flyplassnettet i Finnmark må beholdes slik som i dag og oppgraderes i henhold til Luftfartsverkets planer". Hvis det likevel besluttes at det skal skje endringer i flyplasstrukturen i Finnmark vil dette være et negativt signal til det eller de stedene som mister flyplassen og kan gi negative konsekvenser både lokalt og regionalt i form av eksempel fraflytting og redusert næringsvirksomhet/ verdiskaping.

6. Flymateriell

Ved å sette krav om at det skal tilbys et visst antall seter på ulike relasjoner i løpet av uka, åpnes det for muligheten til å benytte mindre fly og flere avganger i stedet for et større fly (for eksempel dagens Dash-8) med færre avganger. Når det ikke settes konkrete krav til hvilken flystandard som skal benyttes i tjenesteproduksjonen vil en trolig redusere etableringshindringer og dermed øke konkurransen. Dette vil kunne resultere i at Finnmark får flere tilfeller hvor standard og komfort på flymateriellet blir dårligere enn dagens Dash-8-fly, men det kan også bety at det blir flere avganger.

Finnmark fylkeskommune mener at de fly som skal brukes i Finnmark og Nord-Troms trafikkområde må tilfredsstillende følgende minimumskrav:

- *Minimum 30 seter*
- *Kortbaneegenskaper*
- *Trykkabin*
- *Full ståhøyde i kabinen*
- *Toalett*
- *Setekapasitet som dekker dagens reiseetterspørsel*
- *Fraktkapasitet som dekker dagens fraktmengder*
- *Kabinbetjening*

Det er en realitet at flere av kortbaneflyplassene i Finnmark ikke kan forlenges ut over 800 meter pga. topografiske forhold. Det betyr at det må settes krav om at flytypen som skal brukes på det regionale flyrutennettet i Finnmark må ha kortbaneegenskaper. Sammenholdt med behov for god komfort/ standard og kapasitet vil det fortsatt være behov for fly tilsvarende dagens Dash-8. Begrunnelsen for et slik krav er at flyreiser på kortbanennettet i Finnmark foregår over lange distanser, og ofte under vanskelige værforhold som tilsier behov for stor høyde, er det nødvendig med trykkabin.

For å få et sammenhengende rutenett som gir gode internforbindelser i fylket er det også viktig at samme flytype kan brukes på alle kortbaneflyplassene. Derfor vil begrensningen fortsatt være 800 meters rullebane så lenge hovedandelen av kortbaneflyplassene ikke bygges ut. Det er betenkelig at hensynet til såkalt effektiv konkurranse i fremtiden kan tenkes å gå på bekostning av Finnmarks befolknings behov for et godt flyrutetilbud med god standard.

7. Antall avganger

Noe som er vel så viktig som antall avganger, er når på døgnet avgangene er og hvilke forbindelser avgangene gir. Dagens ruteopplegg er ikke tilfredsstillende. Dette med bakgrunn i krav om bedre internforbindelser og bedre kapasitet på noen av strekningene, samt tilpasninger av tidspunktene. Det faktum at Lakselv ikke har hatt tilknytning til andre flyplasser enn Kirkenes i Finnmark, gjør at internforbindelsene for Lakselv er spesielt dårlige.

8. Krav til regularitet

Kravet til kontinuitet er i anbudsinnbydelsen beskrevet som "Andelen innstilte flyginger som direkte kan tilskrives luftfartsselskapet, skal på årsbasis ikke overstige 1,5 pst. av de planlagte flygingene". Dette er en formulering som en mener er god nok til å sikre regulariteten.

Underforstått et slikt krav er at selskapet på egen regning kan skaffe erstatningsmateriell og/ eller erstatningspersonell innen rimelig tid ved driftsavbrudd.

Fylkeskommunen mener at trafikkavbrudd på mer enn 24 timer og som skyldes forhold som operatør skal ha kontroll over, ikke bør aksepteres. Erstatningsmaterieell må derfor kunne skaffes til veie innen 24 timer. Erstatningsmaterieellet må tilfredsstillere FOT-kravene på lik linje med ordinært materieell.

Dette kravet blir særlig viktig i tilfeller hvor det er enkeltstrekninger som bare betjenes av ett fly

9. Takster

Utbyggings- og samferdselstyret behandlet luftfartsavgifter og flybillettpriser i sak 00/39 hvor bl.a. følgende kom frem i vedtaket:

"Prisene for flyreiser er i dag på et meget høyt nivå hvilket bl.a. skyldes det meget høye avgiftsnivået sammenlignet med andre land. Signaler fra Luftfartsverket og utviklingen i drivstoffprisene tyder på at en kan forvente en ytterligere økning. For et fylke som Finnmark som er svært avhengig av et godt flytilbud vil dette få alvorlige konsekvenser for befolkningsutvikling, bosettingsmønster og næringsliv.

Utbyggings- og samferdselsstyret krever derfor at dagens avgiftsnivå på flyreiser i Norge reduseres slik at en kommer ned på et gjennomsnittlig nivå sammenlignet med land det er naturlig å sammenligne seg med

Utbyggings- og samferdselsstyret opprettholder også tidligere fremsatte krav om at flybillettprisene på det regionale flyrutenettet som omfattes av forpliktelse til offentlig tjenesteyting, må reduseres med 40%.

Prisøkningen på de kommersielle flyrutene har den senere tid vært kraftig, og en frykter at operatørene er i ferd med å prise seg ut av markedet....."

Maksimaltakstene på FOT-rutene bør reduseres. Dette bør likevel ikke gå på bekostning av antallet rabatterte billetter som tilbys de reisende.

10. Samarbeidsordninger

Fylkeskommunen stiller seg positiv til at det gis muligheter for utstrakt samarbeid mellom de selskapene som trafikkerer Finnmark- og Nord-Troms/ Tromsø, slik at totaltilbudet blir best mulig. Dette gjelder bonussystemer, billettpriser og rutetilpasninger. I denne sammenhengen ber en om at det legges inn kapasitet for rabatterte reiser. Flybillettprisene må være uavhengig av om reisen må gjennomføres med mellomlandinger eller reiser via steder i Nord-Troms og Finnmark som betjenes av andre selskaper.

En har registrert at kriteriene i forrige anbudsinnbydelsen var til hinder for å tilby bonusordninger på flyvninger til/fra Lakselv hvilket har ført til at deler av passasjertrafikken har gått over til flyplassen i Alta hvor flyselskapet tilbyr bonusordninger. En ønsker ikke slike konsekvenser av tilbud på flyrutene i Finnmark og en mener derfor at mulighetene for å tilby såkalte bonusbilletter må være like over hele landet uavhengig om det er anbudsruiter eller ikke. Dette vil kunne hindre at noen flyplasser mister store deler av passasjergrunnlaget som følge av manglende bonusordninger.

11. Øvrige merknader

Utpeking av anbudsvinner

Når en anbudsvinner skal utpekes kan en ikke avgjøre dette bare ved å se på hvilket selskap som har det laveste tilskuddsbehovet. Med de spesielle klimatiske forhold en har i Finnmark, må en også sikre at operatøren har kunnskap og erfaring som er nødvendig for å drive flyoperasjoner under tilsvarende forhold.

Flyselskapene må videre gis en viss frihet til å legge til rette for andre reiseforbindelser som f.eks. en betjening av direkteforbindelsen Kirkenes - Lakselv og Kirkenes - Murmansk.

Lengde på kontraksperioden

Fylkeskommunen mener at kontraksperioden bør være 5 år. Dette tror en vil øke konkurransen om anbudene på FOT-rutene og vil bidra til å redusere etableringshindringer. Lengre kontraksperioder må følges opp av klausuler som muliggjør god fleksibilitet med tanke på behovstilpassninger av rutetilbudet i løpet av kontraksperioden.

Tidsrom fra tildeling av kontrakt til oppstart av rutedrift

Lengre tid fra tildeling av kontrakt til oppstart av rutedrift stiller en seg positiv til og mener at dette vil gi operatøren bedre tid til nødvendige forberedelse av oppstart og vil bidra til å redusere etableringshindringer.

Netto tilskuddskontrakt vs. Brutto tilskuddskontrakt

Finnmark fylkeskommune har benyttet anbud ved anskaffelse av kollektive rutetjenester og har valgt netto tilskuddskontrakter. Dette har en gjort fordi det ligger incitament i en slik kontrakt for selskapet til selv å øke inntektene. Derfor anbefales en nettokontrakt som kan bety at operatør utvider tilbudet/ yter bedre service for å øke inntektene noe som vil komme brukerne til gode.